

Savivaldybių NVO tarybų mokymai

ŠVEICARIJOS IR LIETUVOS
bendradarbiavimo programa

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Lietuvos Respublikos
socialinės apsaugos
ir darbo ministerija

Mokymų programa

08:30-08:40 Projekto pristatymas

08:40-09:00 Susipažinimas, tinklaveika

09:00-09:20 NVO tarybų tyrimo indekso ir išvadų pristatymas www.nvotarybos.lt

09:20-10:00 Demokratijos kodas: visuomenės į(si)traukimo pamokos

10:00-10:20 Patariamųjų tarybų kuriama pridėtinė vertė

10:20-10:50 Praktinės užduoties pristatymas

10:50-11:20 Kavos pertrauka

11:20-12:20 NVO tarybos posėdžio simuliacija

12:20-12:45 NVO tarybos posėdžio simuliacijos aptarimas

12:45-13:00 Mokymų apibendrinimas ir grįžtamasis ryšys

Projektas: NVO vaidmens stiprinimas ir jų skaidrumo didinimas (2025–2028)

Projekto partneriai:

- Nacionalinė NVO koalicija
- Lietuvos socialinio verslo asociacija
- Nacionalinis skurdo mažinimo organizacijų tinklas
- Vystomojo bendradarbiavimo platforma
- Nacionalinis švietimo NVO tinklas
- Nevyriausybinių organizacijų informacijos ir paramos centras

NACIONALINĖ
NVO KOALICIJA

LIETUVOS
SOCIALINIO VERSLO
ASOCIACIJA

Nacionalinis
skurdo
mažinimo
organizacijų
tinklas

Bendradarbiaujant su Šveicarijos NVO „Foundation Zewo“

Projektas finansuojamas

2024–2029 m. Šveicarijos konfederacijos ir Lietuvos Respublikos bendradarbiavimo programos „Pilietinis įsitraukimas“ ir bendrojo finansavimo lėšomis.

ŠVEICARIJOS IR LIETUVOS
bendradarbiavimo programa

Lietuvos Respublikos
socialinės apsaugos
ir darbo ministerija

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Projekto tikslas

Projekto tikslas – didinti visuomenės ir nevyriausybinių organizacijų (toliau – NVO) pilietinį dalyvavimą sprendimų priėmimo procesuose, suteikiant pilietinei visuomenei daugiau galių ir stiprinant jos dalyvavimą sprendimų priėmimo procese bei gerinant pilietinės visuomenės organizacijų kokybę.

Projekto veiklos: NVO skaidrumo ir atskaitomybės standartas

Kuriamas ir daugiau nei 200 NVO diegiamas NVO skaidrumo standartas, padėsiantis standartizuoti ir pagerinti NVO veiklos skaidrumą, atskaitomybę ir atvirumą, leis NVO augti ir stiprėti, augins pasitikėjimą sektoriumi.

- NVO skaidrumo ir atsakomybės seminarai
- Regioninės konsultacinės dirbtuvės (20 dirbtuvių, 10 apskričių)
- Nacionalinės dirbtuvės (2 dirbtuvės: Šiauliuose ir Vilniuje)
- Konsultacijos su NVO, fokus grupėmis ir ekspertais
- NVO standarto parengimas ir pilotavimas

Projekto veiklos: Savivaldybių NVO tarybų stiprinimas ir įgalinimas

Stiprinamos savivaldybių NVO tarybos per mokymus ir metodinę pagalbą, remiantis atliktais tyrimais, yra siekiama pagerinti NVO ir vietos valdžios bendradarbiavimą, NVO savivaldybių tarybų aktyvų dalyvavimą, NVO įsitraukimą bei pasitikėjimą.

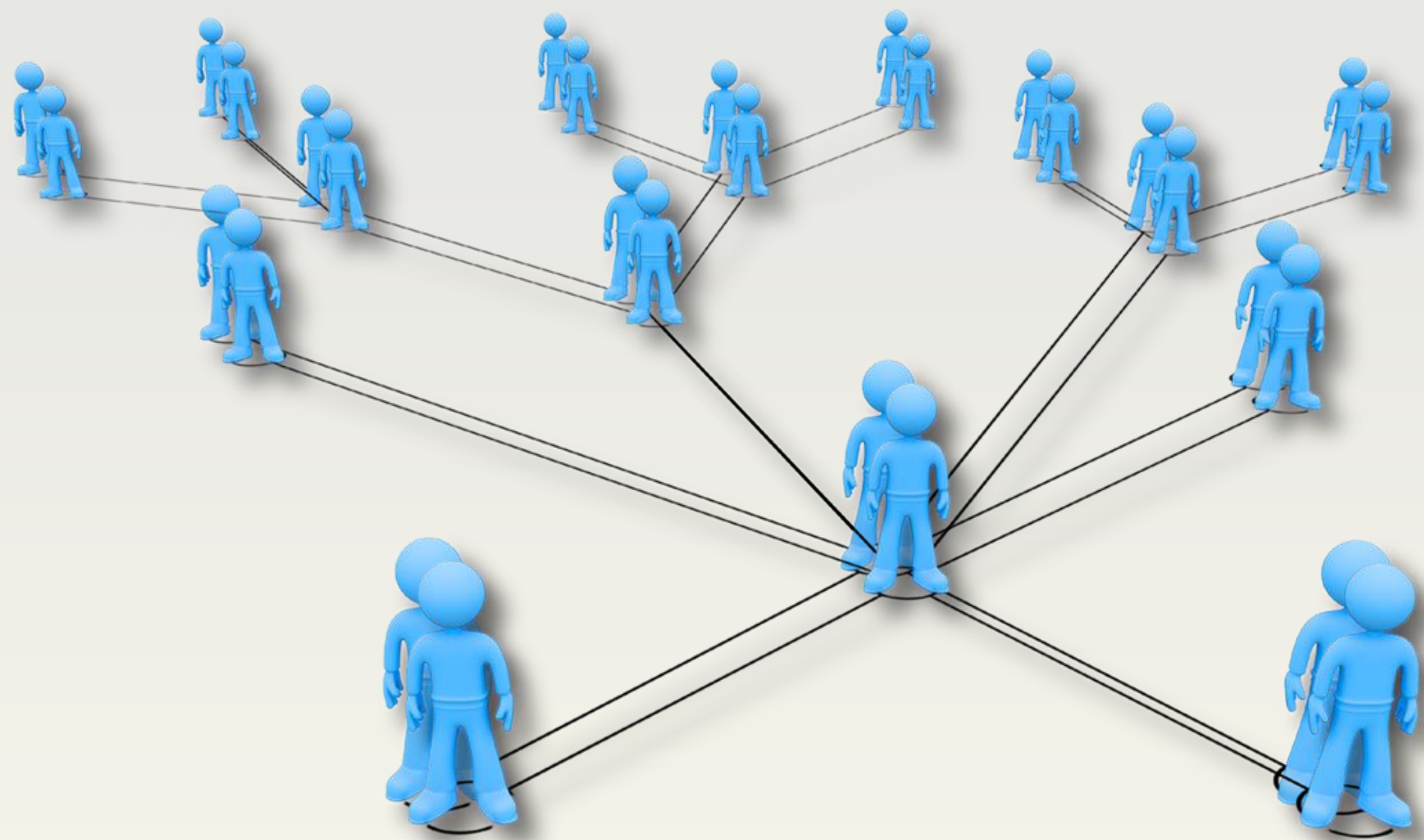
- NVO tarybų esamos situacijos tyrimas
- Sukurtas NVO tarybų veiklos efektyvumo indeksas
- Apklausos dėl NVO tarybų žinomumo
- Rekomendacijų rengimas ir teikimas NVO taryboms
- Vizitai į NVO tarybas – dalyvavimas posėdžiuose, mokymai, NVO tarybų pusryčiai
- Gerosios praktikos dalinimasis ir tinklaveikos stiprinimas

Projekto veiklos: NVO įtraukumas ir aktyvus dalyvavimas

Viena iš veiklų – atliktas ir pristatytas pilotinis dalyvaujamosios demokratijos instrumento – piliečių asamblėjos mechanizmo bandymas, 2-jose pasirinktose savivaldybėse, kur būtų ieškoma sprendimo jiems aktualiu klausimu. Taip pat bus atliekami svarbūs tyrimai, studijos aktualūs pilietinei visuomenei.

- NVO vadovų pusryčiai
- NVO dienos ir NVO savaitės renginiai
- Šešėliavimo NVO programa (pilotinė)
- Tyrimai apie NVO sektorių
- Diskusijų forumai
- Piliečių asamblėja

Susipažinimas, tinklaveika

Platforma www.nvotarybos.lt

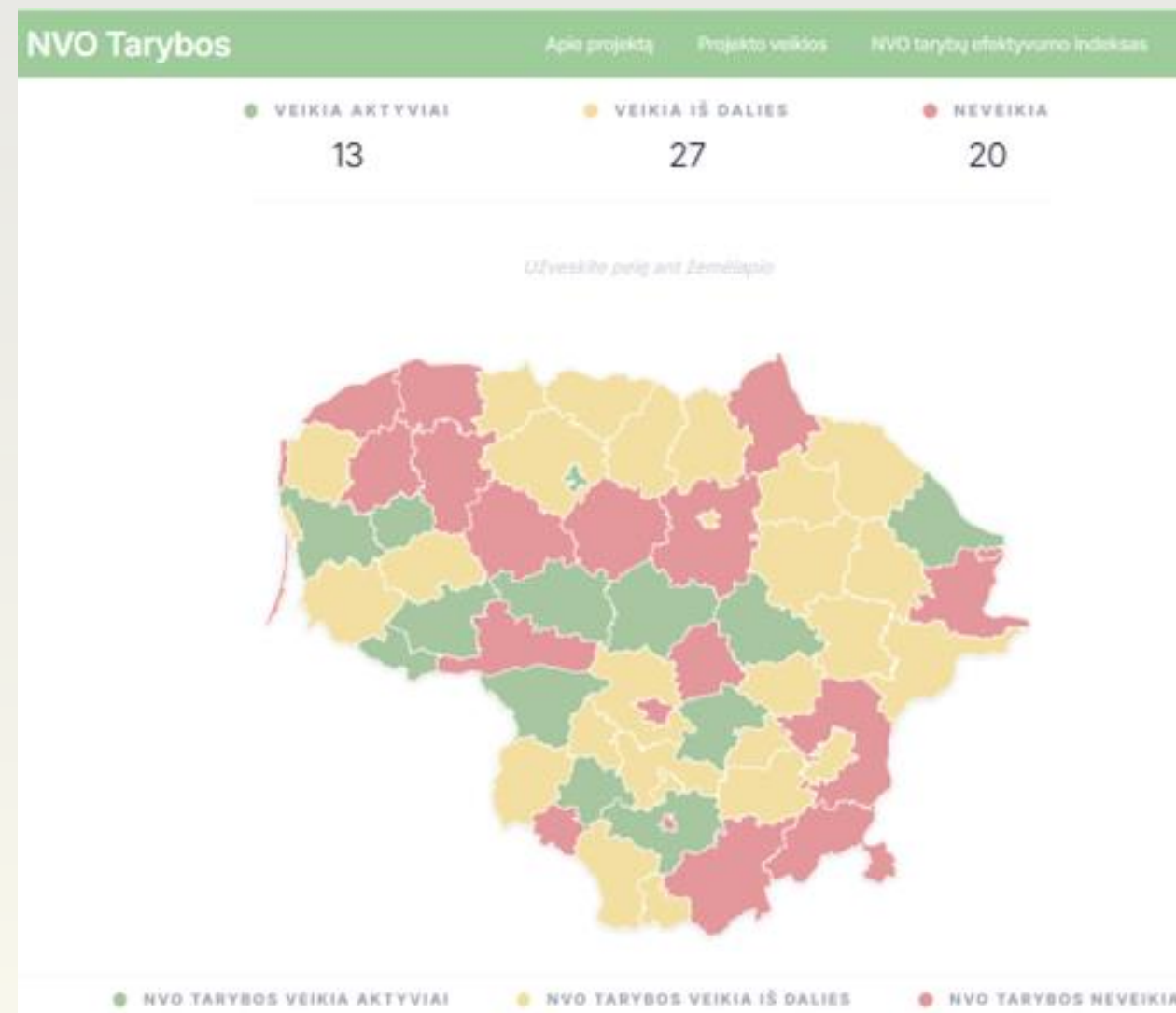
NVO tarybų tyrimo indekso ir išvadų pristatymas

Inga Aksamitauskaitė
NVO informacijos ir paramos centras (NIPC)

Platforma www.nvotarybos.lt

Tyrimo tikslas – įvertinti NVO tarybų veiklos efektyvumą, jų kuriamą naudą bei poveikį nevyriausybinių organizacijų sektoriaus plėtrai Lietuvoje.

Tyrimą sudaro: NVO tarybų veiklos analizė ir NVO tarybų narių apklausa

Vertinimo kriterijai:

- Bendri duomenys
- Kiekybiniai rodikliai
- Kokybiniai rodikliai

Rezultatai:

- aktyviai veikianti NVO taryba
- NVO taryba veikianti iš dalies
- nėra veikiančios NVO tarybos

Platforma www.nvotarybos.lt

Apklausos tikslas – papildyti kiekybinę NVO tarybų veiklos analizę kokybinėmis įžvalgomis, sistemingai renkant pačių NVO tarybų narių vertinimus apie NVO tarybų veiklą, efektyvumą ir iššūkius.

Apklausos duomenys naudojami:

- Darbui su savivaldybių NVO tarybomis
- Teisėkūros procesuose

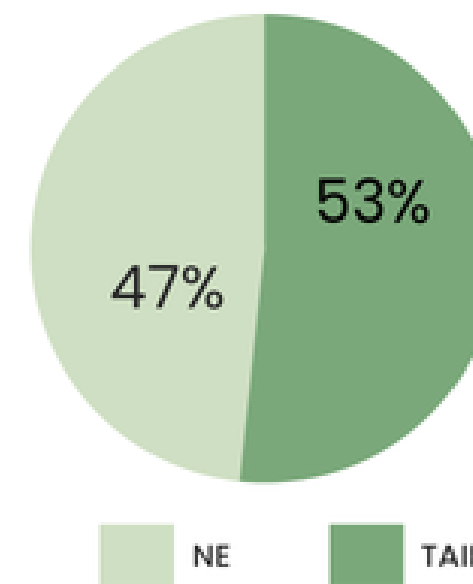
Platforma www.nvotarybos.lt

NVO tarybų narių įsitraukimas analizuojant viešųjų paslaugų situaciją savivaldybėse

47 % respondentų nedalyvauja

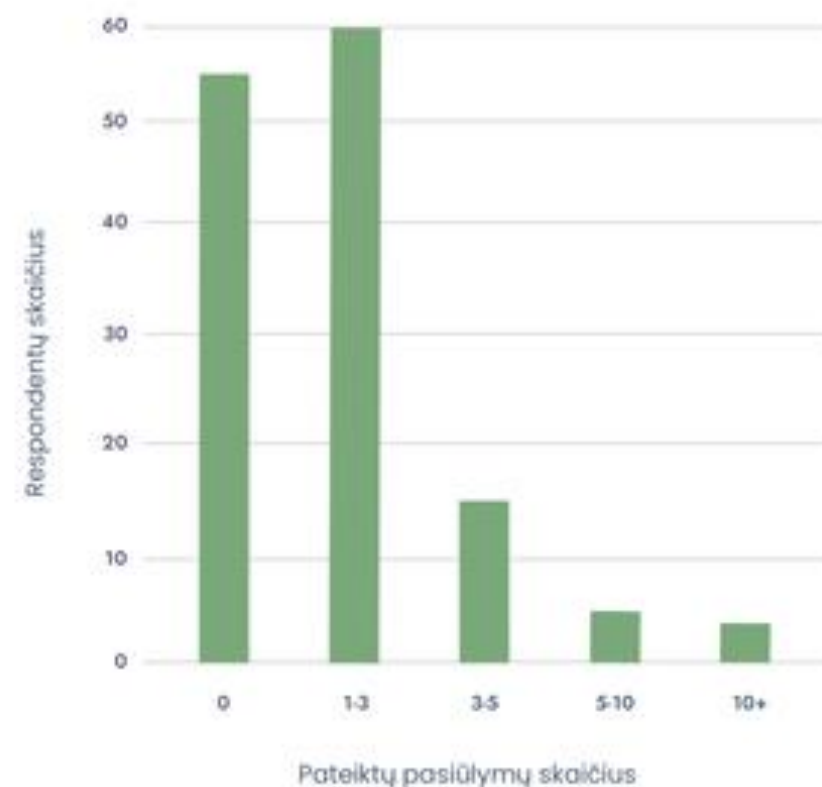
Nors dalyje savivaldybių NVO taryba jau tampa partneriu vertinant ir planuojant viešųjų paslaugų perdavimą, beveik pusė respondentų nurodė, kad dar netaiko šios praktikos, o tai rodo, kad NVO potencialas šiose savivaldybėse lieka neišnaudotas.

DALYVAVIMAS ANALIZUOJANT
VIEŠŲJŲ PASLAUGŲ SITUACIJĄ

Platforma www.nvotarybos.lt

NVO tarybų siūlymai/rekomendacijos

Daugiau nei 80 % respondentų faktiškai pasižymi minimaliu ar epizodiniu dalyvavimu sprendimų formavime.

Tai signalizuoja poreikį: formalizuoti pasiūlyimų teikimo procesus savivaldybėse, užtikrinti, kad NVO tarybų darbas būtų paremtas ne vien patariamosiomis diskusijomis, bet ir realiais rašytiniais siūlymais.

Platforma www.nvotarybos.lt

NVO tarybos narių motyvacija

- **1) Realus poveikis sprendimams ir girdimas balsas.**
Žmonės nori matyti, kad jų darbas keičia NVO sektorių ir savivaldybės praktiką.
- **2) Finansinis paskatinimas ir išteklių suteikimas.**
Be minimalaus finansavimo, sudėtinga tikėtis aktyvumo.
- **3) Bendrystė, informacija, augimas ir ryšiai.**
Kontaktai, mokymasis, partnerystės, pasidalinta patirtis – labai vertinama ir motyvuoja dalyvauti.

Demokratijos kodas: visuomenės į(si)traukimo pamokos

Atviros Vyriausybės skyrius

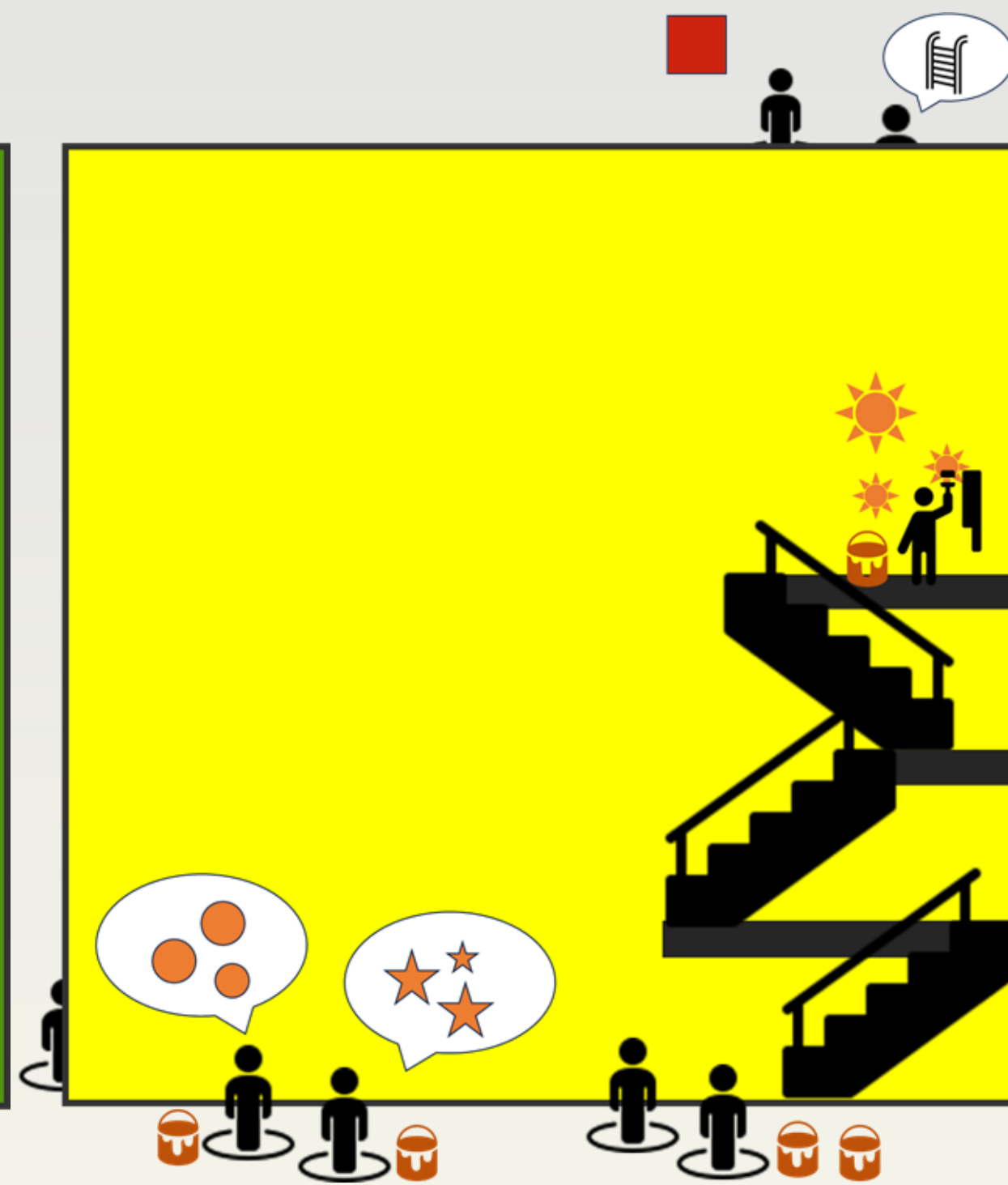
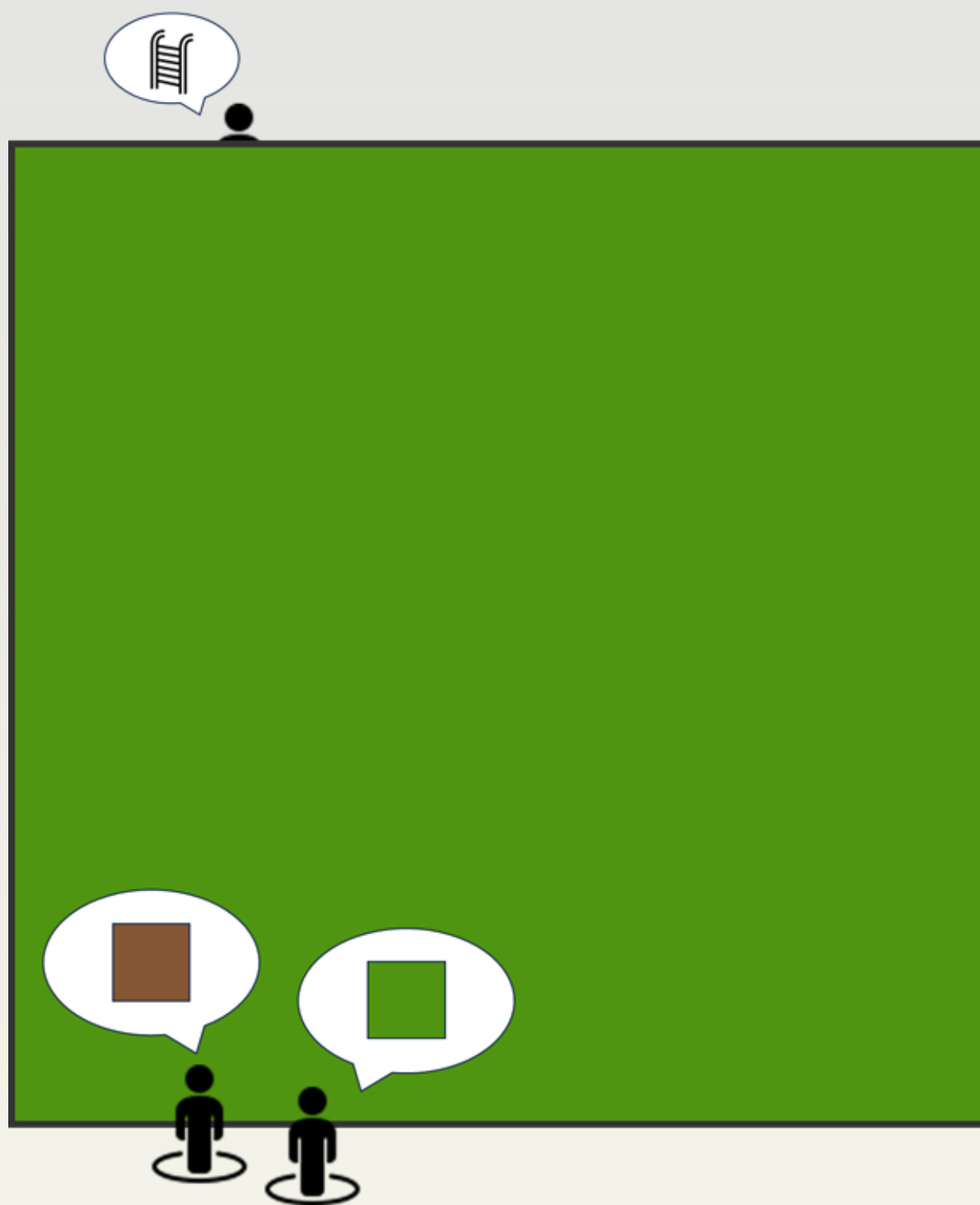
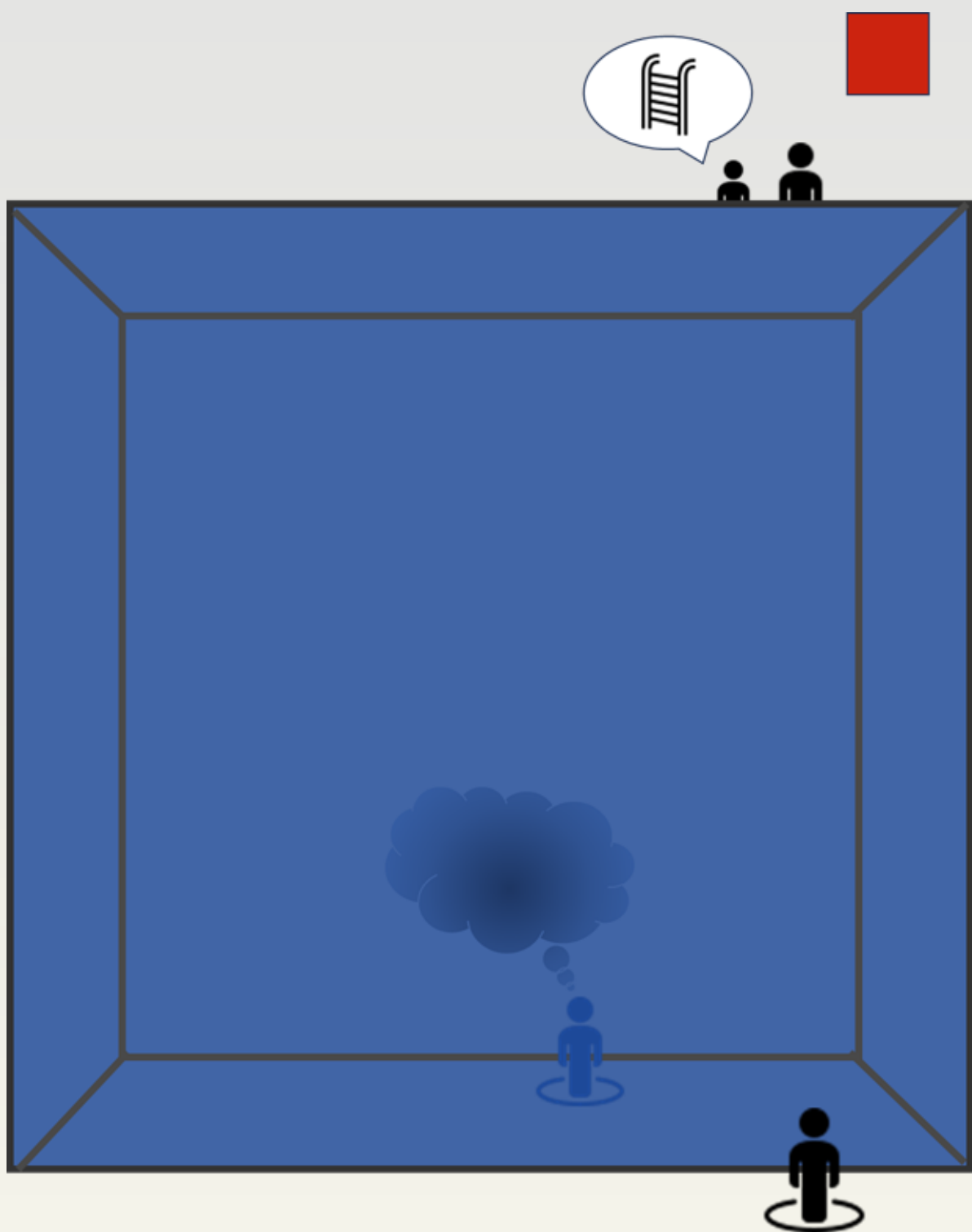
Elžbieta Jašinskaite ir Ieva Kimontaitė-Astrauskienė

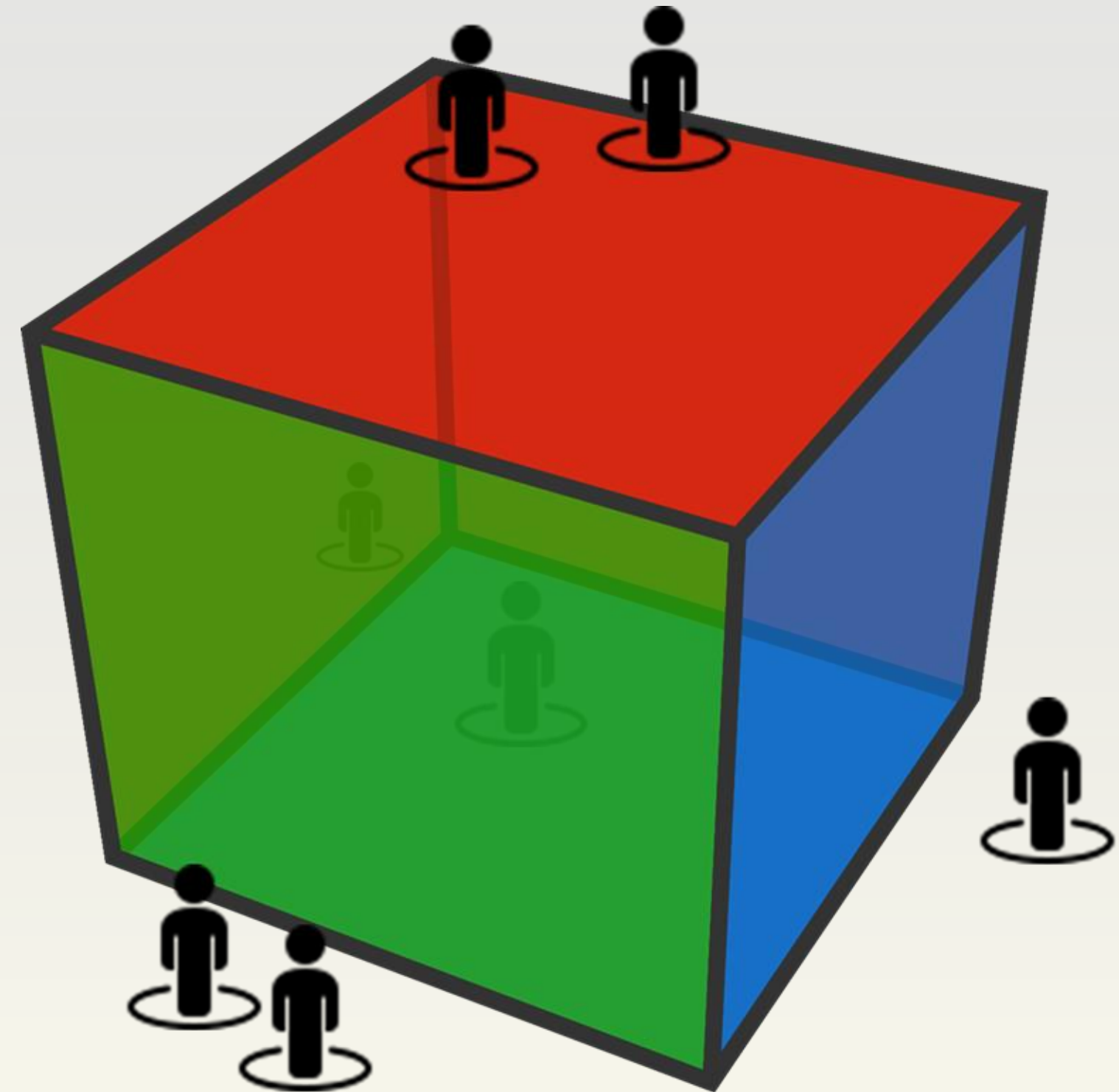
LIETUVOS
RESPUBLIKOS
VYRIAUSYBĖS
KANCELIARIJA

Open
Government
Partnership

Prītarti, sutarti ar susītarti?

Skirtingi požiūriai ir skirtingos
realybės gali kelti iššūkių, bet kartu -
tai galimybė išnaudoti visų stiprybes

Demokratijos tradicija: „*kada mes būsim kaip skandinavai*“?

- Daug dėmesio atvirumo principams: skaidrumui, dalyvavimui, atskaitomybei
- Gyvybinga pilietinė erdvė (angl. *civic space*)
- Sprendimai rengiami kartu (angl. *drafting together*)
- Demokratinė sistema valstybėje + demokratijos kultūra kasdienybėje
- Aukštas pasitikėjimas viešuoju sektoriumi ir institucijomis, bet....
- ... nebūtinai pasitikima politikais!

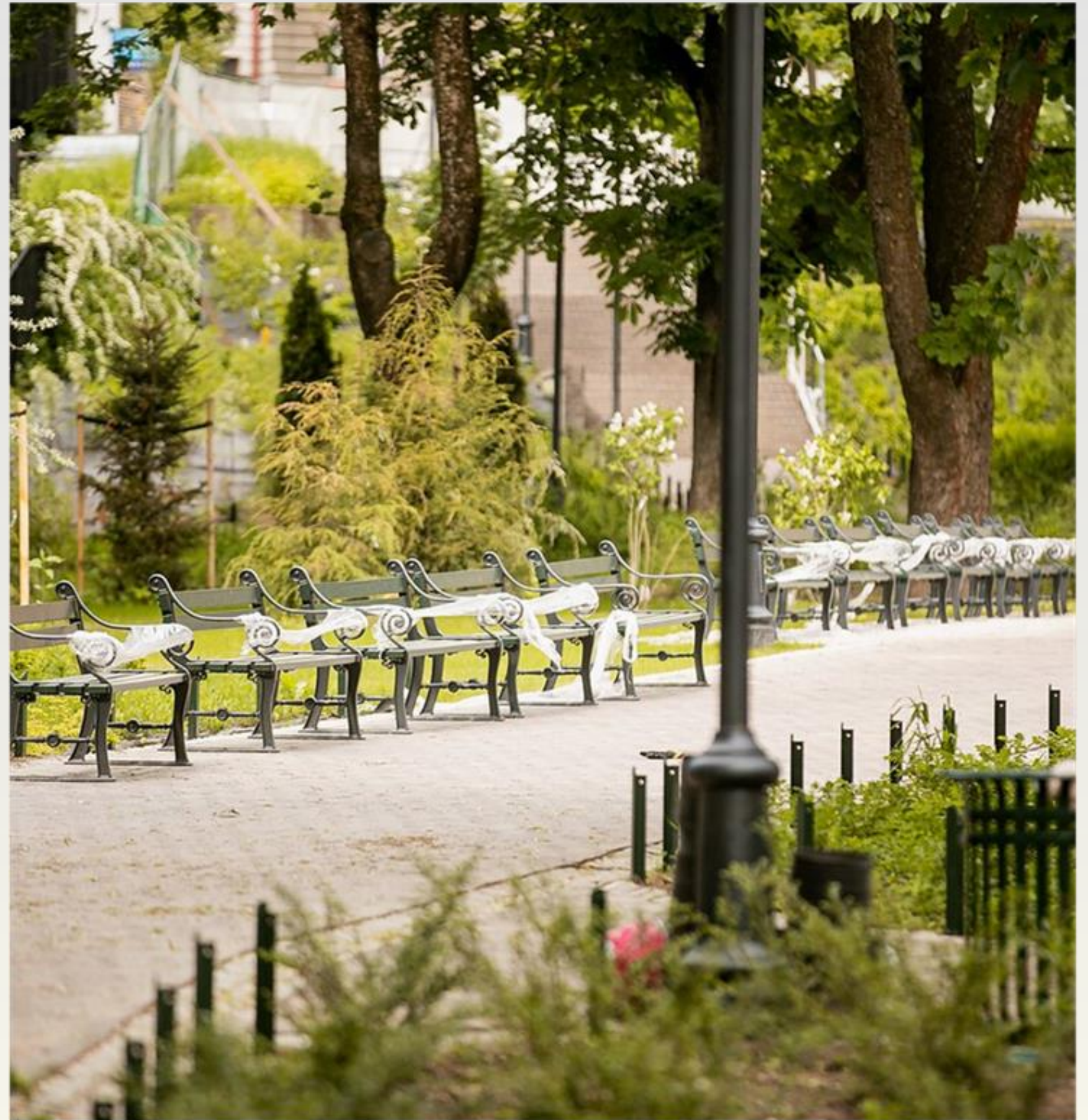
Nuotrauka: Islandijos Þingvellir Nacionalinis parkas, pirmojo demokratinio parlamento (is. Alþingi) vieta

Iliustracija: Christian Krogh, Torognis Įstatymų šauklis kalba Švedijos karaliui

Sprendimų priėmimo procesas kaip viešoji erdvė

Kas atsakingas už šios erdvės kūrimą ir gyvybingumą?

- **Prieinamumas:** Kas gali patekti į šią erdvę ir kodėl?
- **Procesas:** Kas nustato erdvėje galiojančias taisykles?
- **Priežiūra:** Kas užtikrina, kad taisyklių būtų laikomasi?
- **Fasilitavimas:** Kas rūpinasi erdvėje esančių dalyvių komfortu?

Nuotrauka: Reformatų skvero rekonstrukcija | D. Umbraso, LRT nuotr., 2021 m.

A group of approximately 15 people are seated in a circle of blue chairs in a modern meeting room with wood-paneled walls. They are dressed in business casual attire. Some individuals are looking at papers or devices, while others are engaged in conversation. The room has a blue carpet and large windows in the background.

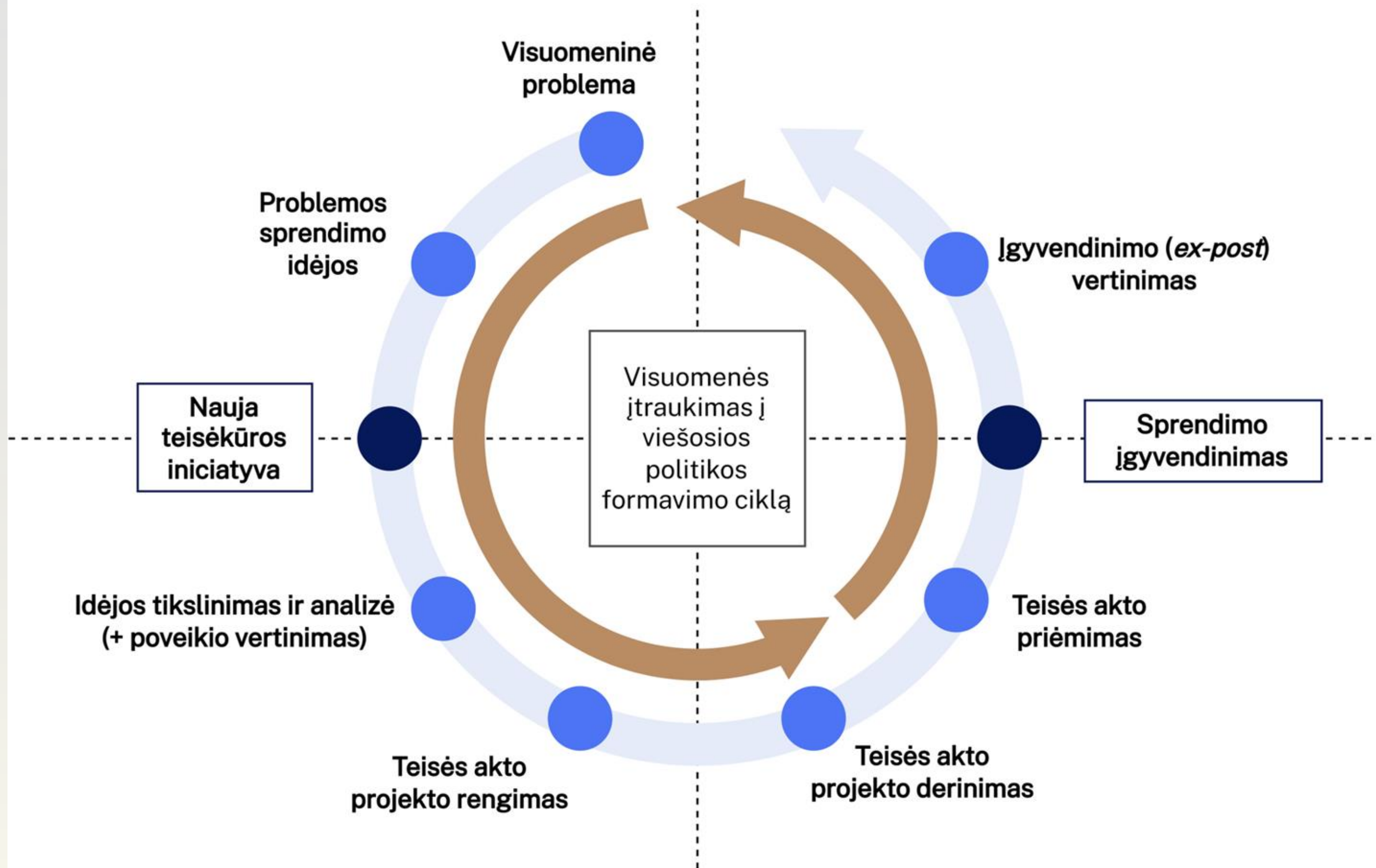
**Bendra viešoji erdvė – vieta, kur
galime mokytis vienas iš kito**

Dialogų ratai – būdas suprasti vieniems kitus

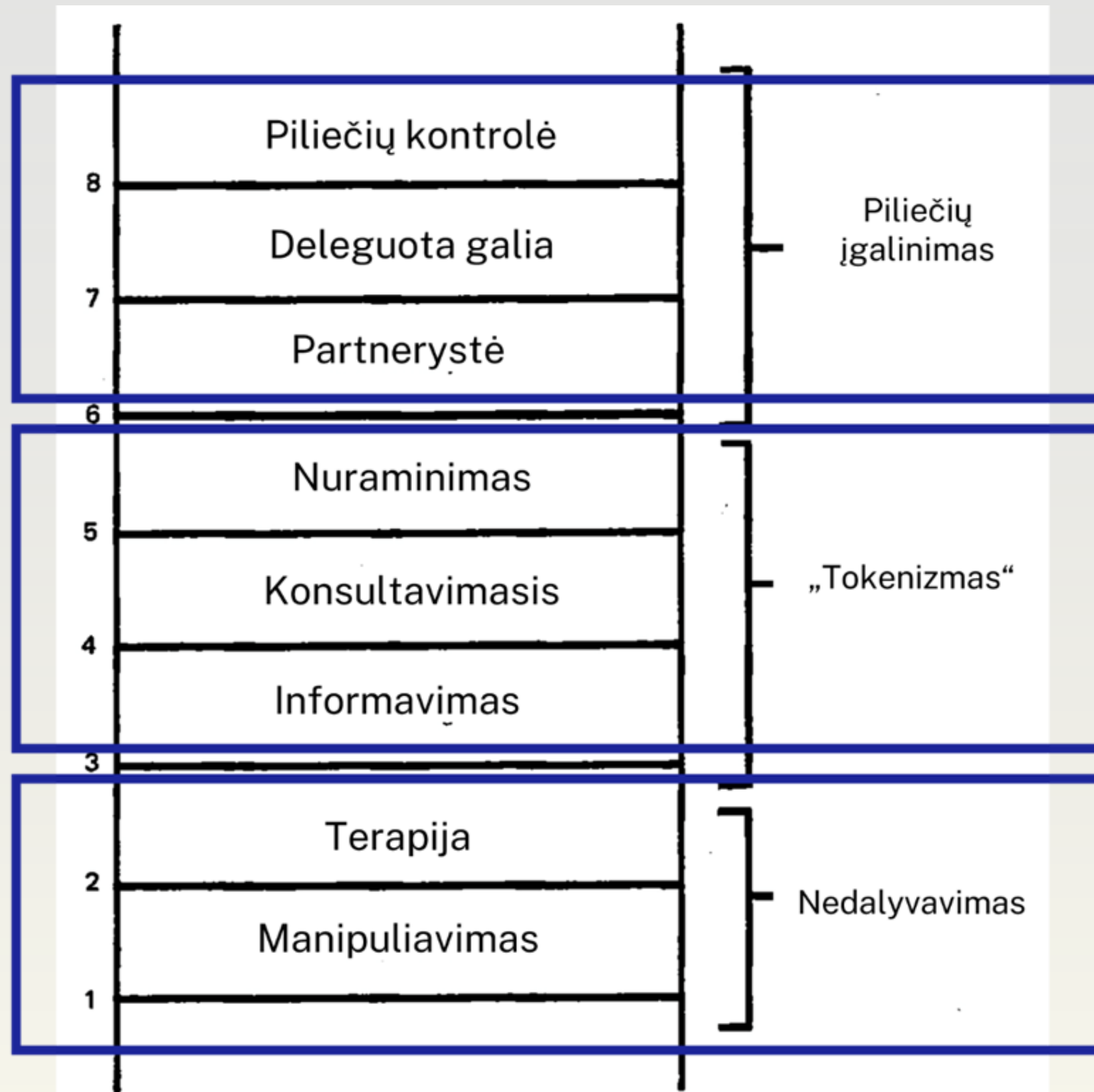
Vārgārda savivaldybės dilema: kaip atgaivinti miesto centrą?

- savivaldybė iniciavo ir atvėrė erdvę diskusijoms, kuriose kartu pasižnekėti gali pilietinė visuomenė, verslininkai, savivaldybės administracija, politikai;
- diskusijos vyksta dialogo ratų principu: visi dalyvauja lygiomis teisėmis ir gali išsakyti įvairias savo perspektyvas;
- dialogų tikslas: sukurti erdvę apsikeisti idėjomis, susipažinti, atrasti tiek bendrų, tiek išsiskiriančių požiūrio taškų;
- Lig šiol sutarta, kad miesto centras yra daugeliui svarbus, bet trūksta priežasčių, kodėl gyventojai ar verslai norėtų ten pasilikti;
- Žaliosios erdvės, saugumas, susitikimų vietos ar galimybės tiesiog pasėdėti kartu – dažnai išskylančios temos;
- Kitas klausimas sprendžiamas dialogų būdu: Vārgārda 2050.

Dalyvavimo kopėčios

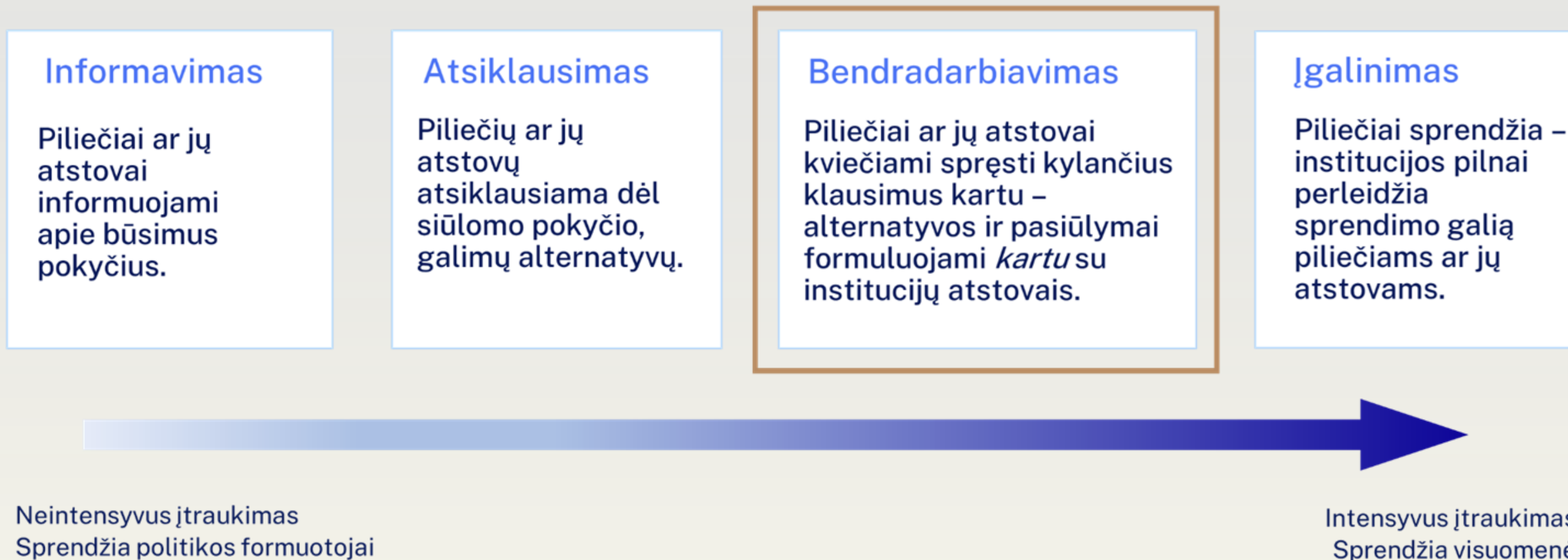

Tikslas – dalyvauti priimant sprendimus

Tikslas – išsakyti ir išgirsti nuomonę, bet neužtikrinamas įgyvendinimas

Tikslas – pamokyti ir paaiškinti, bet ne išgirsti

Visuomenės įtraukimas - ne tik viešosios konsultacijos

Daugiau informacijos: [Visuomenės įtraukimo būdai: kuo skiriasi ir kada naudingi? – Mokomės atvirumo](#)

Bendradarbiauti

Kartu su gyventojais ar jų
atstovais apsvarstyti ir susitarti
dėl klausimo sprendimo būdų.

Kas svarbiausia?

- Gyventojai ar jų atstovai turėtų sutarti dėl tinkamiausio sprendimo ar krypties kartu su institucijų atstovais.

Bendradarbiaujant svarbu:

- 1) **Tikslas:** Dėl ko siekiama sutarimo?
 - 2) **Lygios galimybės:** ar visi dalyviai gali lygiateisiškai dalyvauti ir būti vienodai išgirsti?
 - 3) **Ryšys ir pasitikėjimas:** ar dalyviai yra nuoširdūs ir pasitiki vienas kitu?
- Bendradarbiavimo metodai ir technikos yra skirti sudaryti kuo palankesnes sąlygas sutarimo paieškoms.
 - **Metodų įvairovė:** nuo tradicinio darbo grupės formato iki įvairių bendrakūrybos metodų, pvz., kūrybinių dirbtuvių, komandinės scenarijų ar procesų analizės, modeliavimo ir pan.

Sutarimas nėra tapatu „mano“ ar „tavo“ idėjų įgyvendinimui –
procesu gimsta *trečiaskelias*.

Ką ir kaip įsipareigojame vienas kitam?

Bendradarbiavimui reikalingos sąlygos:

- Saugi aplinka
- Pasitikėjimas
- Pagarba
- Procesų aiškumas
- Veiklos nuoseklumas

Pagrindiniai principai

- Aiškos taisyklės: kaip organizuojama veikla?
- Skaidrus procesas: kas, kaip ir kodėl gali prisijungti?
- Tikslai: kodėl tai darome ir ko norime pasiekti?
- Aiški ir laiku pateikiama informacija: kas, kada, kur ir kaip vyksta?
- Grįžtamasis ryšys: kas buvo nuspręsta ir kodėl?
- Mokymasis: ką galime daryti geriau?

Kūrybinės dirbtuvės dėl užsienio kilmės gyventojų integracijos savivaldybėse

- Dirbtuvės vyko Jonavoje, Jonavos kultūros centro salėje;
- Formatas pritaikytas neformaliems, atviriems, asmenine patirtimi ir žiniomis paremtiems pokalbiams tarp skirtingų suinteresuotų šalių;
- Sukviesta apie 40 dalyvių: migrantų klausimais dirbančių NVO ir viešųjų įstaigų atstovai, kelių savivaldybių darbuotojai, migrantų bendruomenių ir politinės vadovybės atstovai, politikos formuotojai;
- Dirbtuvių medžiaga tiesiogiai panaudota rengiant rekomendacijas dėl užsienio kilmės migrantų integracijos modelio Lietuvoje.

Pagrindiniai klausimai:

1. Gerosios praktikos: kokias integracijos priemones jau įgyvendiname?
2. Patirtys ir sunkumai: kas trukdo judėti sėkmingos integracijos link?
3. Politikos rekomendacijų kūrimo laboratorija: kaip galime spręsti šiuos iššūkius?

Kaip išmokti? Dalintis ir pažinti!

Svetainė „Mokomės atvirumo“

Metodinio turinio platforma

Kokiais būdais ir kaip įtraukti visuomenę į sprendimų priėmimą ar viešosios politikos formavimo procesą?

Svetainė prieinama:

<https://epilietis.lrv.lt/lt/mokomes-atvirumo/>

Visuomenės įtraukimo principai

Procesų gairės ir reikalingos žinios

Pavyzdžiai iš Lietuvos ir užsienio

Metodų ir priemonių bazė

Patarimai ir naudingi įrankiai

Mokomės atvirumo

Visuomenės įtraukimas į sprendimų priėmimą padeda suprasti visuomenėje išsylančių problemų priežastis, apvarstyti jų sprendimo būdus ir atrasti tinkamiausius sprendimus.

Nuo ko pradėti?

Pasirinkite vieną iš keturių visuomenės įtraukimo būdų pagal tai, kaip matote piliečių bei jų atstovų indėlį į sprendimo priėmimo procesą – ar norite juos supažindinti su būsimais pokyčiais, ar tikėtis jų pritarimo sudėtingiems sprendimams, o, galbūt, aktyvių piliečių ar jų atstovų patirtis jums padės surasti geriausią sprendimo būdą?

Informuoti

Atsiklausti (viešosios konsultacijos)

Bendradarbiauti

Įgalinti

Informuoti

Supažindinama su pokyčiais

Atsiklausti

Konsultuojamasi dėl pokyčių ar galimybių

Bendradarbiauti

Ieškoma sprendimų kartu su piliečiais

Įgalinti

Piliečiai priima galutinį sprendimą

Sprendžia politikos formuotojai

Sprendžia visuomenė

Patariamųjų tarybų kuriamą pridėtinę vertę

Aistė Adomavičienė
NSMOT

Kur NVO gali įsitraukti?

- NVO Taryba
- Bendruomenių taryba
- Neveiksnių asmenų būklės peržiūrėjimo komisija
- Vaiko gerovės komisija/taryba
- Šeimos taryba
- Smurto artimoje aplinkoje prevencijos taryba
- Asmenų su negalia gerovės taryba
- Architektūros ir urbanistikos ekspertų taryba
- Ir kt.

Kokią matote patariamųjų tarybų kuriamą vertę?

Slido.com
#2240839

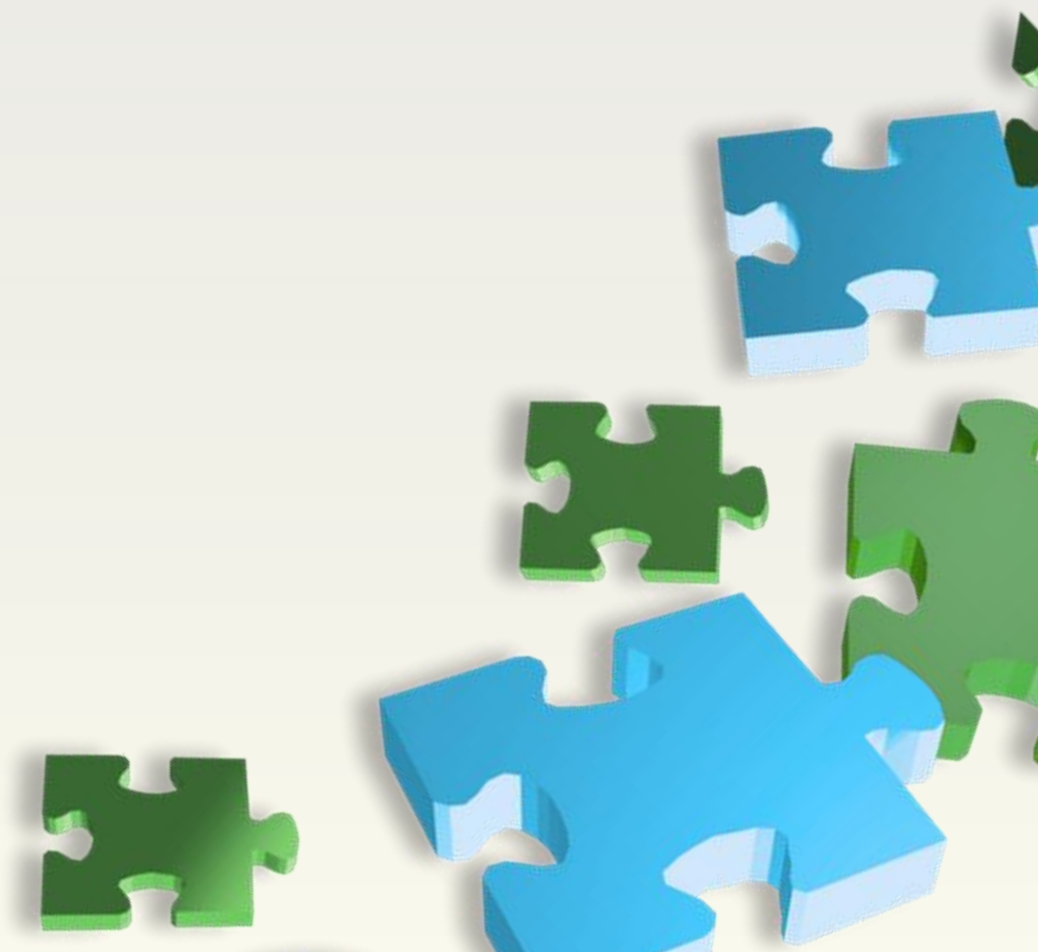
Vertė savivaldybėms

- Tiltas tarp institucijų ir visuomenės
- Strateginės kryptys
- Ekspertinės žinios
- Nepriklausomas požiūris
- Sprendimų priėmimo kokybė
- Tinklaveika ir ryšiai
- Didesnis skaidrumas ir kontrolė

Vertė NVO ir pilietinei visuomenei

- Galimybė realiai paveikti sprendimus
- Abipusiai naudingi sprendimai
- Reputacijos stiprinimas
- Organizacijų stiprinimas
- Ankstyva prieiga prie informacijos

Pavyzdžiai

- Vilniaus m.: konkursų aprašų, socialinių paslaugų apmokėjimo tvarka, kandidatų atrankos, skyrių prisistatymai
- Šakių r.: mokymai, savanorystės diena ir jos finansavimas, savivaldybės strateginis planas.

“Esame savivaldybėje Smurto artimoje aplinkoje prevencijos komisijoje, taip pat NVO taryboje. Mūsų patirtis rodo, kad aktyvus dalyvavimas šiose struktūrose padeda gerinti bendradarbiavimą tarp savivaldybės ir nevyriausybinių organizacijų, taip pat efektyviau sprendžiant smurto artimoje aplinkoje problemas.”

“Dalyvavimu NVO taryboje galiu tik pasidžiaugti, nes taryba yra aktyvi, inovatyvi ir "girdinti" kitus.”

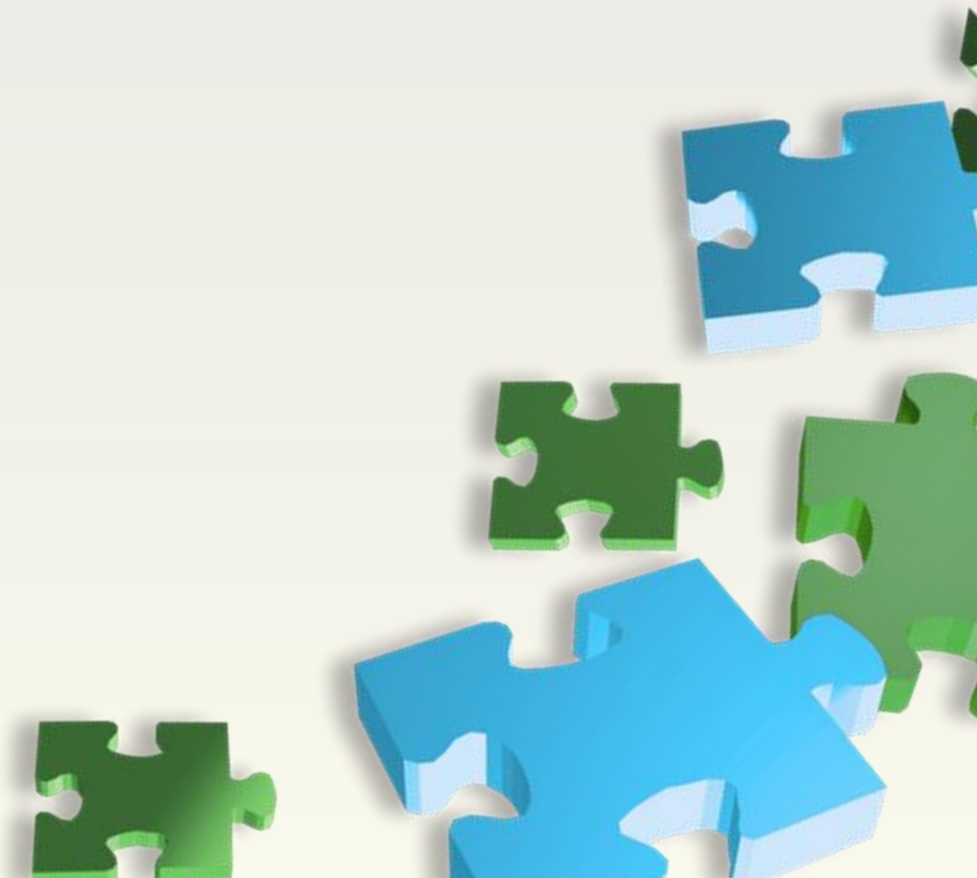
Kas trukdo kurti pridėtinę vertę?

- Imitacinis įtraukimas
- Techniniai procesai
- Konsultacijos be realios įtakos
- Didelis laiko resursų poreikis
- Perdegimas, motyvacijos stoka
- Neskaidri atranka

Kas padeda kurti pridėtinę vertę?

- Duomenimis grįsti sprendimai / Konkretūs pavyzdžiai
- Konsultacijos su visuomene
- Sisteminis darbas
- Dalykiškas bendravimas: dialogo ir viešo spaudimo derinimas
- Grįžtamasis ryšis
- Įsipareigojimų laikymasis
- Lyderystė

Praktinės užduoties pristatymas

Simuliacijos metu dalyviai taps savivaldybės NVO tarybos nariais (NVO ir savivaldybės atstovais) ir, veikdami pagal jiems paskirtus vaidmenis, nagrinės aktualų savivaldybei klausimą(-us), dalyvaus diskusijoje, derins skirtingus interesus bei sieks priimti bendrą rekomendaciją savivaldybei.

Simuliacijos (posėdžio tema): ***Atstovauk savo interesams, tačiau ieškok sprendimo, kuris kurtų didžiausią vertę savivaldybei, joje veikiančioms nevyriausybinėms organizacijoms ir gyventojams.***

Praktinės užduoties pristatymas

4 etapai:

1. Pasiruošimas
2. Savivaldybės NVO Tarybos posėdis
3. Sprendimo priėmimas
4. Aptarimas

Rolės:

1. NVO Tarybos nariai iš NVO pusės
2. NVO Tarybos nariai iš savivaldybės (įstaigos) pusės
3. Stebėtojai

Kavos pertrauka

NVO tarybos posėdžio simuliacija

NVO tarybos posėdžio simuliacijos aptarimas

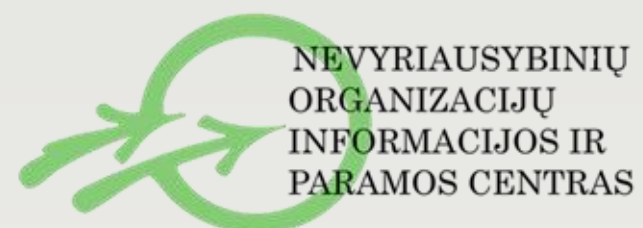
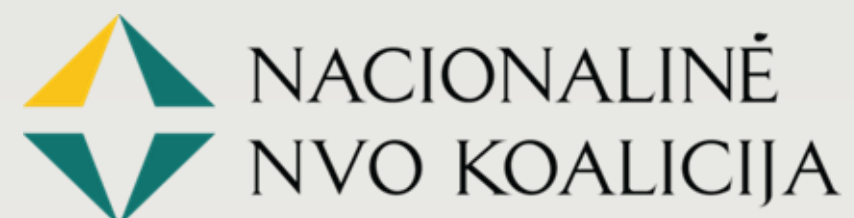
inga@nisc.lt
aiste@smtinklas.lt

Mokymų apibendrinimas ir grįžtamasis ryšys

Projekto partneriai

Dėkojame už įsitraukimą ir dalyvavimą
NVO tarybų mokymuose!

Lietuvos Respublikos
socialinės apsaugos
ir darbo ministerija

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

ŠVEICARIJOS IR LIETUVOS
bendradarbiavimo programa

